

SAB. Sorenskrivaren i Sunnhordland

I. A. 18

Tingbok 21. januar 1679 – 29. mars 1680

Teiknforklaring

[...] er utfyllt av avskrivaren, t.d. etter klåre manglar eller utelatingar. Der spørsmålsteikn eller utropsteikn er nytta, er det for å markera uvisse med kva som står i originalen, eller ei markering av at det verkeleg står slik skrive.

<...> er margnotisar i originalprotokollen

|-...-| er overstrykingar i originalen

`...´ er skrive over linja i originalen.

Oppløyste forkortingar er skrivne med kursiv. Marketeikn och skillingsteikn er skrivne som *march* og *schilling*. Einskilde svært frekvente forkortingar som t.d. Rd (riksdaler) og dei ulike variantane av Ko(ngelig) Ma(yestet) er ikkje oppløyste.

Eg har retta meg etter avskriftsnormalen i Diplomatarium Norvegicum XXII, dvs. at berre i ord etter punktum, samt i eigennamn og einskilde andre ord som t.d. månadsnamn, einskilde titlar og tiltaleformer er det nytta stor forbokstav. Einskilde stader er det sett inn punktum der eg har sett det som naturleg. Ligaturen <β> vert transkribert som <sz>. Romertal er av ortografiske årsaker transkribert som arabiske tal.

Sidetal er utheva og skrivne fortløpande i teksten mellom skarpe klammer. Utheva er også den innleiande teksten kvar gong det er halde ting. Dette er gjort av meir praktiske årsaker, slik at det skal vera enklare å finna kvar einskilde tingmøte.

I tingbøkene er det ofte i denne tida innført restanselister over manglande innbetalt skatt for kvar gard. Desse listene har truleg lita interesse for dei fleste av lesarane, og det er i tillegg svært arbeidskrevjande å skriva dei av. Difor er desse listene utelatne frå og med tingbok 17b for Sunnhordland. Den innleiande teksten, samt sluttsommene er tekne med i avskrifta, medan sjølve restanselista er utelaten. Denne kan enkelt finnast i tingboka om det finnest nokon som har trong for å sjå sjølve listene. Elles kan eg visa til dei føregåande tingbøkene (til og med tingbok 17a) for dei som ynskjer å sjå eksempel der restanselistene er transkriberte. Utelatne restanselister er markert med skarpe klammer, som inneheld ein kommentar frå avskrivar.

Tingbok nr. 18 er noko skadd. Særskilt gjeld dette øvre og nedre ytre hjørne av foliane, som stort sett er skadde gjennom heile tingboka. Der det manglar tekst er dette markert med [...], og dersom det av konteksten går fram kva som truleg har stått i dei manglande partia, er teksten kursivert og sett mellom tilsvarande skarpe klammer.

Sorenskrivaren for denne delen av Sunnhordland, Peder Truelssøn, døydde i løpet av første halvår 1680. Etter det overtok Bendix Djurhuus heile sorenskriveriet. Dermed er denne tingboka ført av begge sorenskrivarane: fol. 1-11 av Peder Truelssøn, medan det frå fol. 13 og ut er Bendix Djurhuus som har skrive.

Jo Rune Ugulen
Statsarkivet i Bergen, august 2002

[SAB. Sunnhordland tingbok nr. 18, 1679-1680]

[1a]

Anno 1679 den 21 Januarj [holt]s scha[te] och affreignings ting paa Sund[e] i Husszen[es] fornest affuigte aar 1678, med [a]llmuen [aff hallff] Strandebarms och endeell aff Qu[ind]herri[tz schibbreder.] Neruerende effterschreffne laugrettismend som m[ø]tte och retten betientte, nemblig bonde lehnszmanden Hansz Mundem, med Olle Berie, Anders Broe, Torbion Øffsthussz och Niellsz Schage aff Strandebarms schibbrede. Diszligeste Olle Sunde bonde lehnszmand med Indre Tuett, Olle Røsszeland och Knud Møchelbost aff Quindherret schibbrede.

<1> Præsenterit Kongl. Ma. fouget *Seigneur* Jan Torson. Lod lessze for de faa tillstede werende allmue Hansz Excellentz Her cancelers missive och befalling, at det Hans Høye Excellentz willie och paabud er, at høeschatten endnu for indwerende aar offuer alt schall wdgiffuis och med pennges præcisse betallis inden førstkommende juell. Nemblig for it lessz høe 2 rd. Huorom fougden w-fortøffuet schall giøre anstalt at Hanssz Høje Excellentz befalling horsombst worder effterkommet. Daterit Bergenhusz den 28 Octobris 1678.

<2> Iligemaade welbemelte Her cancelers missive till fogden at det Hans Høje Excellentz willie er, endnu korenschatt at paabiude. Wdj huilchen ordre formeldis at saa som her i stiftet iche falder nogen mengde aff biug och forfarenhed wduiszer at Hansz Ma. paa haffren i en och anden maade haffuer lid schaade, det derfore samme koren schatt med pennges schall betallis. Nemblig for en tønde biug 2 ½ rdr, som inden først kommende juell w-feilbar schall betallis. Huilchet fougden anbefallis w-fortøffuet at giøre anstalt om, at samme Hans Høje Excellentz paabud tilbørlig worder forkyndet och effterkommet. Daterit Berge[n]husz den 20 Novembris 1678.

<3> Dernest forkyntt Her ober commissarius welbaa[rne] Hansz Kaasszes missive till amptschriffren *Seigneur* H[enrich] Koch, at efftersom Hans Høje Excellentz højbaarne [Her] stattholder haffuer resolverit at de fattige kie[rcher] som haffue reparation behoff, deris tiende [ind]uerende aar siellff schall niude, saa wel de[.....] fougderne i szit anbetroede stift wden op[hold.....] [1b] [.....Da]teri[t Chri]stiania den 6 Decembris 1678, [wnd]er amptschriffren Henrich Kochis haand at were [e]n rigtig copie, med begiering at fougden till [Ha]nsz Ma. tieniste wille observere, at samme ind[ko]mbster ej flere steder indeholdis, end offuenbemelte respective ordre tillsziger, och der wnder erforstanden. Daterit Bergen den 17 Decembris 1678.

Fougden paa eschet de resterende som med landschatten for nest affuigte aar endnu indesider och schyldig er, till endelig clarering och aff betalling. Saa och till rigtig affreigning om huisz som bliffuer effterstaaende, effter Hans Ma. naadigste schattebreffues tillhold. Och effter at legszmendene haffde optelt och leffuerit huisz pennges de paa schatten haffde indsamblit, daa befantt szig endnu paa effterschreffne gaarde at restere paa lehnitz goedtz, saauit nu omstunder min naadigste for wntte anpartt aff sorenschriffueriet wed kommer, nemblig udj hallff Strandebarms schibbrede

[.....9 linjer.....]

Qvindherrit schibbrede

[.....9 linjer.....] [2a]

[.....10 linjer.....]

Anno 1679 den 22 Januarj holtis affregning ting paa Hollmedallstuett i Schoneuigs schibbrede med allmuen aff *forschreffne* Schoneuig, sambt Ettne och Fieldbergs schibbreder. Neruerende *effterschreffne* laugrettismend Lauridtz Ouesta, Tørrisz Øjen, Niellsz Grønesta, Michell Silde, Søren Støelle, med bonde lehnszmanden Erich Silde aff Ettne schibbrede. Diszligeste Kield Ørland och Normand Nordhussz med bonde lehnszmanden Osszmond Nerimb aff Fieldbergs schibbrede. Saa och Olle Seffuereid, Gunder Egemoe, Johanes Teigland, Haachen Stoerhog, Olle Teigendall och Johans Dallen, med bonde lehnszmanden Christoffer Larszen Effne aff Schoneuigs schibbrede.

Kongl. Ma. fouget Johan Torson lod lydelig lesze for neruerende tingfollch de trende nest forindførte dend gunstige øffrighedz breffue om høe och koren schatt, sambt om kierchens tiende som widre paa folg 1 er indførte och extraherit.

Fougden paa eschet de resterende som med schatte indeszider, at de nu frembkommer till affbetalling och endelig affreigning om restandtzen. Daa effter at lexmendene till fougden haff[de] leffuerit och optelt huisz pennges de haffde i[nd]samblet, befantt szig at restere effter fou[gdens] forklaring paa *effterschreffne* gaarde for nest a[ffuigte] aar 1678, nemblig Ettne sc[hibbrede]

[.....1 linje.....] [2b]

[.....20 linjer.....]

Fieldberg schibbrede

[.....16 linjer.....] [3a]

[.....7 linjer.....]

Schaanewig schibbrede

[.....25 linjer.....]

Anno 1679 den 25 Januarj holtis affregningsti[ng] paa Kaareuigen med allmuen aff Føens och Fier[e] schibbreder. Neruerende *effterschreffne* laugrettismend In[dre] Bue, Lauridz Lindaas, Indre Tuette, Daut WI[lff]ueragger, Ellend Rødmyr, och Suend Ljer me[d bonde] lehnszmanden Samuell Øchland aff Fiere schibbrede. Diszligeste Erich Lønning, Hansz Soellhoug, C[.....] [3b] [.....]emb, Kn[ud]ta, Johans Aszlachszen *ibidem* och [.....] Aadland, med bonde lehnszmanden Lauridtz Tottland aff Føens schibbrede.

Huor daa i de tillstede werendis paa hør bleff oplest de trende den gunstige øffrighedz breffue, som widre paa affreigningsztinget paa Sunde i Huszenes den 21 Januarj nest affuigte ere extraherede och indførte.

Fougden paa eschet de resterende som med landschatten for nest affuigte aar 1678, endnu indedsider och schyldig er, till endelig chlarering och aff betalling. Saa och affregning om restantzzen, effter Hansz Ma. naadigste schattebreffues indhold. Daa effter at legszmendene hafde optelt huisz pennges de haffde indsamlede, befantt szig, effter fougdens forklaring, paa *effterschreffne* gaarde at restere, nemblig wdj Fiere schibbrede saauit min naadigste foruntte anpartt aff sorenschriffueriet angaar

[.....22 linjer.....] [4a]

Føens schibbrede

[.....27 linjer.....]

Anno 1679 den 27 Junj bleff holdet waarting paa Wichen i Strandebarms schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettismend som retten betiente, nemblig Ellend Schiellnes, Peer i Traa, Torbion Øffsthussz, Andersz Broe, Larsz Nereuoge, Hagto[r] Aachre, Hansz Omme, Anders Øjer och Suend Tungraa.

Kongl. Ma. fouget *Seigneur* Johan Torson præserterit och lod lesze for retten obertoldinspecteur Hansz Christofferszen och Jørgen Otte, præside wdj Berge[n,] i slodz loughen committerede, deris schriffuelsze at som de hannem den 26 Maj haffuer tillschr[*effuett*] om endeell tømmerstocher aff dette fougde[*rie*] [4b] [till f]estningen[s r]eparation schulle forschaffes [hu]or till de szig endnu refererer, och som daa meltes at huer stoch schulle were 8 allen lang och 3 pallmer tych, saa schulle samme 3 pallmer forstaaes wed 3 stiffue quarter, huor om nu indszlutes it maall aff Her general major med deelt, huad størlsze samme tømmer stocher schall were aff, huilchet maall nu for retten bleff anuist som war lang wed femb quarter, och i begge ender forszeiglet. Och war fougden om bedet at drage om hue at samme tømmer med forderligste ind forschaffes. Daterit Bergen den 18 Junj 1679.

Iligemaade forkyntt en videmerit gienpart aff Hansz Høje Excellentz Her stattholders naadigste wdstedde paabud at alle schatter, ordinarie saauell som extraordinarie (høe och koren schatten paa landet allene wndtagen, huor med till widre paabud beroer) i aar som i fior schall legges, paa biudes och wdgiffues, huor om fogderne schall tillholdis med schatternes betimmelig aff chlarering, at laade szig were angelegen, som Hansz Ma. tieniste det mone wdfordre. Daterit Bragnes den 19 Aprilis 1679.

Her Eliasz Anderszen i Schoneuig lod lesze for retten welbaarne Johan Galtung till Biørenstrups till hannem wdgiffne panttebreff paa 2 ½ phund smør i Kysznes, huor paa Hans Welbaarenhed haffde op taget penne 60 rdr. Daterit Schoneuig den 13 Martj 1679.

Iligemaade lod Her Elias Anderszen lesze welbaarne Erich Orning, och welbaarne frue Sidzelle Juell paa sine børenes wegne som nermiste arffuing till salig affgangen welbaarne frue Karen Mouatt, deris till hannem wdgiffne panttebreff paa 1 løb smør och 1 hud i Kysznes, huor paa de har lantt och op taget till welbemelte sallige frues begraffuelse, penne 98 rdr. Daterit Kyuigen den 21 Maj och Orningsgaard den 12 Junj 1679. [5a]

Kongl. Ma. foug[e]t [t *Seigneur*] Johan Tor[son]ende warszell frembeschet bon[de lehnszmand Hansz] Anderszen Mundem i Strandenbarms schib[brede] endelig aff reigning och chlarering om ha[nsz] formandtz Monseigneur Niellsz Reszens restantz, och fr[emb]lagde it tingszwidne in anno 1672 i Nielsz Resens egen neruerelsze passerit, at hand daa war schyldig bleffuen 177 rd 3 ½ march, huor paa befindis effter nu fremblagde Johan Torsons quitantzer till hannem at were leffueret paa adschellige tider till sammen 123 rd 3 march 8 schilling. Ehr saa resten 54 rd huor paa Johan Torson berettede at were leffueret aff Jenssz Hollch 12 rd, och frembuiste Her Hansz Mentzis caution at betalle paa Jenssz Hollches wegne 30 rdr, som endnu staar w-betalt, saauellsom hossz Jenssz Hollch 12 rd.

Anno 1679 den 28 Junj holtis waarting paa Liussztuett i Quindherritz schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettismend som retten betiente, nemblig Johannes Onerimb, Olle Røsszeland, Tore Sanduig, Indre Tuett, Elias Liussztuett och Chlaus Bielland, sambt bonde lehnszmanden Olle Sunde.

Kongl. Ma. fouget *Seigneur* Johan Torson ehrschinnede och lod lesze forindførte schattebreff

for neruerende aar, daterit Bragenes *den 19 Aprilis 1679*.

Diszligeste slodtzlougens forualter deris schriffuelsze till fougden om endeell tømmer till festningens reparation at indforschaffe. Daterit Bergen den 18 Junj 1679.

Fougden Jan Torson fremb eschet førige lehnszmand Sambson Kierlanz efftermand Geert Pedersen till endelig affklarering om restantzen w[*dj*] førige fouget Niellsz Reszens tid effter tingsz widnes formeld in anno 1672, meldende om summa 185 rd 3 *march* 8 *schilling*. Huor wdj er indbereignet 19 rd 1 *march* rest for anno 1668 aff Quindherritz schibbrede, [...] huilchet aar Jenssz Holloch oppebar schatten, och der[...] sallig Sambson eller hansz arffuinger indtet w[...] [**5b**] [...]er, det [...]jige befanttis till fougden Jan [*Torso*]n at were leffueret, endeell wdj reede pennges och endeell med wdleg wdj den sallige mandz sterboe, huor paa endnu resterer hossz *forschreffne* Geert Pedersen 11 rd, som hand nu for retten anloffuede at betalle med det aller snariste. Huor med daa *forschreffne* restantz worder klar giort, wndtagen de 19 rdr 1 *march* Jenssz Holloch wedkommer at suare till.

Fougden steffent Ingebrigt Dalle for fløttnings forszømmelsze med hannem siellff i wintter. Hand møtte och berettede at haffue szentt en dreng i szit szted som fougden ich wille tage for fulde. Hansz quinde laa samme tid siugelig paa barseng. Blegg hannem derfor dene gang effterlatt.

Lehnszmanden Olle Sunde paa Pouel Handelandz wegne steffent Olle Møchelbost for en schinget hest hand hannem har affkiøbt, som iche war saa døgtig som forligelsen war, huor offuer den bleff ført tilbage, och daa er den bleffuen ihiell schutt.

Olle Møchelbost med sin søn Tore Biønebøll møtte och berettede at Pouell fich hesten wd till szig wed korsszmisztide om waaren, och kiørte med den alt sommeret till seent wd paa høsten at hand sende den hiemb.

Affsagt at effterdj Pouell har hafft hesten langt offuer dentid lougen om taller at den schall føris tilbage, daa bliffuer kiøbet wed szin fulde magt. Belangende at hesten siden schall were drebt, daa naar szligt beuises huemb det giort haffr, gaes herom huis rett er.

Olle Møchelbost steffent Wjer Kallesta for hand haffuer loffuet och ragt szin haand paa hansz faders wegne for en hest, huor paa rester 4 ½ *march*, som har staaet nu hen i 7 aar.

Men Wjer møtte iche, haffde ej heller loughlig for fald. Lehnszmanden hiemblet at hand bleff loughlig steffent. Thj bør hand giffue steffnefald effter lougen 1 *march* sølff. [**6a**]

Lehnszmanden O[*lle*] Sunde [*steffent Niellsz*]and for w-bequembord [.....] drage till chlosterit och giøre klart for d[.....] hand haffde med Damb Opszanger.

Niellsz møtte och benegtede at hand iche saadane ord talt haffuer. Olle schulle det iche beuise.

Beroer denne gang till her om føris beuisz.

Anno 1679 den 30 Junj holtis waarting paa Mollnes i Schoneuigs schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettismend Tarald Wig, Erich Axland, Larsz Sanduig, Job Effne, Olle Teigendall, Larsz Seffuerid och Larsz Løffuigen, med lehnszmanden Christofer Effne.

Kongl. Ma. fouget *Seigneur* Jan Torson præsenterede och lod lesze for retten, dette aars naadigste wdstedde schattebreff, som widre paa nest forhenholdende Strandebarms schibbredz waarting er extraherit.

Iligemaade slotztlougens forualtris schriffuelse om endeell tømmer till festningens reparation at ind forschaffe. Daterit Bergen den 18 Junj 1679.

Tiæran Rasmuszen paa Giellmeruig lod lesze Johanes Knudtzen Mortuettz till hannem wdgiffne kiøbe och schiødebrefff paa it pund smør og 1 ½ wog koren i *forschreffne* Mortuett, som Johannes siellff paa boer, med bøkell, solt for 42 rdr. Daterit den 31 Decembris 1678.

Olle Torchildszen paa Teigendall lod lesze Tieran Rasmuszen Giellmeruigs till hannem giffne kiøbe och schiøde breff paa den hallffue gaard Mortuett, aarlig schyldende 2 ½ pund smør och ½ hud med bøkell, solt till æuindelig odell och ejendom imod fuld kommen och nøjagtig betalling. Daterit Giellmeruigen den 2 Janvarj 1679.

Fougden Johan Torson effter foregaaende warsell fremb eschet førige bonde lehnszmand Nielsz Millie i Schoneuigsz schibbrede till endelig aff chlarering om hansz formandz *Monseigneur* Nielsz Reszens re[st]antz effter affregning derom i hansz egen neruerelsze in anno 1672, effter tingsz widne[s] [6b] [forme]ld at [N]iellsz Millie daa war schyldig bleffuen summa 384 rd 2 *schilling*. Huor paa Johan Torson berettede till hanem at were leffueret och betalt paa wnderscheedelige tider 343 rd 4 *schilling*. Ehr saa den endelig rest 41 rd ÷ 2 *schilling*.

Christoffer Larszen som iligemaade war schyldig bleffuen effter tingszwidnes formelding 178 rd 5 *march* 12 *schilling*, kom fremb for retten och anuiste sine quiteringer at haffue leffuerit och betalt till fougden Jan Torson paa adschellige tider *forschreffne* gandsche summa, saa det dermed szlett och aldellis er klargiortt.

Christoffer Larszen steffent Øllffuer Effne effter førige till talle, om det schieldtzmaall. Men hand møtte iche. Bleff berett at hand war faren tilbyen, och at haffue sagt at naar hand bleff louglig steffent, saa wille hand møde.

Christoffer Larszen steffent Joen Schouge formedelst nogen ord hand lod falde for retten paa nest forleden høsteting om it quindfollch som fløj om bøgden med en gallen mund, och till spurde Joen huad hanssz meening war, och om widste noget w-tilbørligt med *hannem*. Joen Schouge møtte och berettede at hand widste indtet noget w-tilbørligt med Christoffer i nogen maade, och ej heller hafde hand sagt noget paa hannem. Tog Christoffer i haand och ware wanner och wellforligte.

Suend Aaszemb steffent Peder Siøhussz for 4 rd hand har leffueret fraszig till hansz søne quinde paa Løffuereid, paa den maade at hun `schulle` anwende demb till halff brøllup, daa hand frjede till hindis datter. Nu har hand offuer draget pengene till Ko. Ma. fouget, som derom giør anfordring. Det Suend [7a] formeentte w-rett at w[ere.]

Peder møtte och benegtede aldellis, at [*hand*] har wdfaatt sine penne paa den maade [...] effter Sigrj Løffuereidtz begier lantt hinde 4 rd huor aff hun loffuede at giffue hannem rentte, som nu har standet saa lunge at en rixdaller er paa løbben. Kunde dog iche negte at hand joe frjede till pigen, men hand bleff affsagt.

Daa effterdj om gifftermaallet ey er nogen tuist, effterdj personerne paa begge sidder ere giffte med andre perszoner, thj wed wj iche at Peer Siøhussz bør med rette at miste sine penne, men at haffue rett og magt dem till anden at offuerdrage huem hand will. Huorfore om Torchild Løffuereid paa sin quindis wegne sig iche will bequemme dem at tilbage lege, daa søge ham derom huo paa schaader, till szitt werneting.

Torbjøn Seffereid steffent Peder Siøhussz formedelst hand op kreffuet nogen schyld effter hansz formand Joen Tuette, som Torbjøn tillforen i sin betalling war offuerdraget. Peder møtte och bekiende at haffue optaget aff Haldoer Monszen 1 geet for ½ rd och aff Gunder Ljen 1 liden hane for 1 ort och andet saauit till 1 ort, er till sammen 1 rdr. Daa effterdj saadan tillstaaende giæld iche paa schiffet effter Joen Tuette er angiffuet hannem at till komme, daa bør hansz effter mand szig ej heller der med befatte, men huisz hand kand haffue oppebaaret det ifra szig til Torbjøn Seffuereid at bør leffuere, och hand at szøge de schyldige widre for resten naar ham go[*tt*] siunisz.

Olle Seffereid paa sine myndlings wegne steff[*ent*] Erich Ytternes for 2 ½ rdr, effter schiffte breffuedz formeld. Pouell Tieldflott møtte paa Eriches wegne och berettede at haffue betalt t[*ill*] neste arffuing, saa hand indtet er [*sch*]yldig. [7b] [*Bero*]er denne gang till Erich siellff kommer i rette, saa gaesz herom huisz rett er.

Ingebrigt Quamme steffent Raszmus Mollnes effter førige till talle om 3 rd hans sallig formand war hannem schyldig.

Raszmus møtte och suarede som tillforen, at hand och hansz quinde wed der indtet aff. Affsagt at effterdj Ingebrigt Quamme iche har nogen rigtig beuisz effter død `mand` at fare med, hand end och war siellff paa Effne daa schiffet samme dag bleff holdet effter *sallig* Soffuer[.] Mollnes, och dog indtet giort anfordring om samme giæld effter lougen. Till med schall gielden end och were offuer 20 aar gammell, huorfore den effter recessen bliffr magtes løssz, och Rasmus Mollnes for denne søgning frj at were.

Anno 1679 den 1 Jullj holtis waarting paa Axdall med allmuen aff Ettne och Fieldberg schibbreder. Neruerende effterschreffne laugrettismend som retten betientte, nemblig Haldoer Ljen, Hanssz Neruig, Jacob Wjeland, Jacob Stangeland, Ingebrigt Quamme, Kield Ørland och Colben Wdbioe aff Fieldberg schibbrede. Diszligeste Jenssz Waae, Olle Brendeland, Anders Øustrimb, Nielsz Steene, Søffren Støelle, Michell Silde och Jone Fiøsszne aff Ettne schibbrede, med begge bonde lehnszmendene Osszmund Nerimb och Erich Silde.

Kongl. Ma. fouget Johan Torson lod lesze for dend faa neruerende allmue dette aars naadigste wdstede schattebreff, saauell som slotzlougens forualteris schriffuelsze om endeell tømmer till festningens biugning at indforschaffe, som widre paa nest forhenholdende Strandebahrms schibbredz waarting ere extraherede.

Fougden paa eschet bonde lehnszmanden Osszmund [8a] Nerimb aff Fieldbergs schibbrede fo[*r* *chla*]rering om hans formandz Monseigneur Niel[sz Reszens] restantz effter tingszwidnis formeld, i hans [*egen ner*]uerelsze passerit in anno 1672. Huor daa Osszm[*und*] er worden schyldig bleffuen summa 214 rd 8 *schilling*. Paa huilchen restantz hand siden till fougden Johan Torson wnderscheedelige tider har leffuerit, effter affreigning nu for retten, saauit at Osszmund allene till dato schyldig bliffuer otte rixd ÷ 3 *schilling*.

Effter tingszwidnis formeld befindis bonde lehnszmanden Alduold Bierchenes at haffue weret schyldig for Ettne schibbredz restantz 359 rd 4 *march* 7 *schilling*, och som hand nu war indreist til Bergen och iche till stede, daa forklaret fougden Johan Torson siellff nu for retten, at Alduold saauitt till hannem haffuer betalt, at der allene rester till dato 14 rd 4 *march* 7 *schilling*.

Erich Johanszen paa Silde, lehnszmand i Ettne schibbrede, lod lesze Olle Torchildsen paa Teigendallens till hannem giffuen kiøbe och schiøde breff paa en løb och 9 *marcher* smør i

Silde, solt till odell och eje for nøjagtig betalling, daterit Kyuig den 31 Decembris 1678.

Fougden Johan Torson lod lesze Knud Siffuerszen paa Ramme och Aszlach Ollszen sammestedtzt, deris till hannem wdgiffne kiøbe breff paa 2 ½ phund och ½ *march* smør i *forschreffne* Ramme, solt till odell och eje med bøxell och herlighed, daterit Nerimb i Øllen den 12 Novembris 1678.

Ananias Bugge steffent Olle Suendtzen Kaldemb formedelst hand er kommen till hansz gaard med en øxsze och giortt hannem geualt och offuerlast med truszells ord och wndszigelsze, at naar hand komer igien saa schall Ananias legge inden hand gaar fra hannem igjen. Men hand møtte iche eller nogen paa hansz veg[ne.] Lehnszmanden hiemblet at hand war louglig steffent med 2 mend. Thj bør hand bøde steffnefald 1 *march* søllff effter lougen, och sagen staa hanne[m] oben for till neste ting. [8b]

[.....]er Grønstad steffent Jenssz Waae, belangen[de] en schifftes gaard imellomb dennem at will haffue op rettet, som iche før har weret. Jenssz Waae møtte och suarede at hand wed nogen schiffte steene neden i ljen, men oppe i marchen wed hand ingen. Affuist till aastedens beszigtelsze, och jordeigrens offuer werelsze paa begge sider, saa gaesz herom huisz rett er.

Anno 1679 den 3 Jullj holtis waarting paa Wigen i Wallestrandz sogen, med allmuen aff Fiere och Føens schibbreder. Neruerende effter[schreffne] laugrettismend som retten betiente, nemblig Olle Nøchling, Daniel Berøen, Olle Gillie, Christofer Grindemb, Samuell Melland, Siffuer Schimmeland, Hellie Grønaassz, med lehnszmanden Lauritz Tottland aff Føens schibbrede. Diszligeste Dauitt Wllffueragger, Indre Tuette, Olle Wjhoffd, Larsz Westuig, Joen Imbeland, Baard Westuig, med lehnszmanden Samuell Øchland aff Fere schibbrede.

Kongl. Ma. fouget *Seigneur* Johan Torson lod lesze Hans Høje *Excellentzis* paa Hans Kongl. Ma. wegne naadigste wdstede schattebreff for neruerende aar, som widre paa nest forhenholdende Strandebahrms schibbredz waarting er extraherit.

Diszligeste forkyntt forindførte slotzclougens forualtris missive om endeell tømmer till festningens reparation at indforschaffe.

Fougden Johan Torson lod lesze Bastian Christianszen, toldbetientt her samestedtzt, till hannem giffne schiøde breff paa det hussz bestaaende paa Kaareuigs grund wed søen, som Mogens Ellingszen til foren ejede. Daterit Leeruigen den 25 Janvarj 1679.

Bentt Michellszen Synstabøe lod lesze Indre och Knud Jonesøner, sambt Knud Wranger, Andersz och Aarsteen Ollsønner, item Ingebrigt Øchland, Anne Øchlanz och Joen Imbelanz, tillsammans wd [9a] giffne kiøbe och schiøde breff paa [½] løb 9 *marcher* [s]mør och ½ wog och 9 *marcher* fisch wdj Søre Habosta paa Brembnesz, hannem och hansz arffuinger at følge till odell och e[je.] Daterit till høst tinget paa Tottland den 20 Novembris 1[67]7.

Olle Joenszen paa Gillie lod lesze hansz sødschinde Samuell Følchesznes, Ellj Westbostadz och Peer Jacobsen paa egen och søsters wegne, wdgiffne kiøbe och schiøde breff paa 10 ½ *marcher* smør i Føllchesznes, huor wdj Olle sielff wed arff och eje till kommer 7 ½ *marcher*, er till sammen smør it span. Daterit Kyuigen den 23 Junj 1679.

Ellend Hellieszen paa Grønaas lod lessze hansz sødschinde Christen Hellieszen och Arne Hellieszens til hannem giffne panttebreff paa 14 *marcher* smør i Grønaassz, huor paa de huer har optaget 10 rd. Diszligeste Hellie Grønaasz och Lauridtz Nottelanz kiøbebreff till *forschreffne* deris wehrbroder Ellend Hellieszen paa siuff *march* smør *ibidem*, solt paa penge 10 rd. Daterit Tottland till høstetinget den 19 *Novembris* 1678.

Kongl. Ma. fouget *Seigneur* Johan Torson fremblagde, som bleff lest och paaschreffuet, Hans *Excellentz* Her baron Roszenkrantzis till Roszendalls wdgiffne pantte breff till erlig och *welbiurdig* mand Otte Bielleche til Saxelund, liudende paa capital sexstenhundrede rixdr med rentte och billig paa løbende bekostning. Huor for till forszichring och frit wnderpant stillis den frj adellige sædegaard Wattnø, schylder aarlig 3 løber smør 3 huder, med *effterschreffne* jordegodtz, Houglund 1 løb smør, Øchland 1 løb smør 2 huder, Tuetten 1 ½ løb smør 1 hud, Allmaassz ½ løb smør 1 hud, Isszdall ½ løb smør ½ hud, Stue 1 span smør ½ hud, Hoffstad 1 ½ løb smør 1 hud. Daterit Kiøbenhaffn den 7 Junj anno 1678, wnder well bemelte gode herre Loduig Roszenkrantzes egen haand och seigell.

Arne Yttrehaauigen lod lesze for retten it mageschifftebreff imellomb hannem och sin broder Hellie Ellingszen paa Grøna`a`s, saaledis at Arne affstaar sin arffuepart 2 ½ spand och 3 ¾ *marcher* koren i Grønaas, huor imod Arne schall haffue till wederlag fir[e] smør i Giettung, som har kostet 8 ½ rdr. Dateri[t] [9b] Grønaassz den 26 *Novembris* 1660.

Iligemaade lest Knud Siffuerszen Nottelantz wd giffne panttebreff till Arne Yttrehaauigen paa hallff nittende *marcher* smør i Giettung, huor paa hand har optaget pennges 12 ½ rdr. Daterit til it affreigningsting paa Øchland den 15 *Decembris* 1674.

Fougden *Seigneur* Johan Torson ehrklerede szig i bonde lehnszmanden Lauridtz Tottlandz neruerelse at hand indtet i ringeste maade haffuer bekommet aff Niellsz Reszens restantz i Føens schibbrede, siden derom in anno 1675 imellomb hannem och bonde lehnszmanden med allmuen gich domb, och daa war restantzen 247 rd ÷ 4 ½ *schilling*, som indtet kand bekommis aff.

Effter tingszwidnes formeld befindis at bondelehnszmanden Samuell Øchland effter affreigning i Niellsz Reszens egen neruerelse er bleffuen schyldig for Fiere schibbrede 309 rd 1 *march* 13 *schilling*. Huorpaa Johan Torson bekiende at haffue anammet 197 rd 10 *schilling*. Ehr saa endnu till rest 112 rd 1 *march* 13 *schilling*, huilchet Samuell fore gaff iche at kand bekommis efftersom en stoer deell er for armede och de andre hen døde, hand har noch med exeqverer derom giort szin flid.

Fougden Johan Torson war begierende i tingbogen at indføris som paa Quindherritz schibbredz ting bleff forgiett, att hand indtet i nogen maade har indbekommet aff de tuende bergschriffuers Jørgen Larszen och Nielsz Larszens restantz paa den allmues wegne, som har giort leffuerantz till Lilledalls kober werch, och beløber till samen 480 rd ÷ 14 *schilling*, efftersom werchet strax bleff lagt i øde och bergschriffuerne for saa szig herfra stedet, och derfor indtet der aff er at bekomme. [10a]

Hellie Omundszen Grønaa[ssz] steffent A[rn]e Yttre Haauig med sine adkombst breffue for den laxse wog wnder Geettung, som hand formeener paa sin quindis wegne effter hindis sallig fa[der] en partt wdj at eje och till komme.

Arne møtte och indgaff adschellig breffue och schiøder, som iche nu kunde igienem szees, och derfor sagen optagen till neste ting.

Fougden steffent Torchild Møllstre, Sæbiøren *ibidem*, Larsz Elteruog, Elling Rødmyr och Mortten Wandeschoug formedelst de szig har wnder standet at fische paa nest affuigte første bededag. Det hand formeente imod Kongl. forordning at were, sub dato den 3 Martj 1679.

De indsteffent møtte och kunde iche benegte at de joe war faren tilbaadz, men de gjorde det iche aff nogen gierighed. De meente at bededagene war opsatt saauell her i lehnet, som i neste fougderj, her gich tidende derom som it bøgde snach.

Men fougden szatte i rette och begierede dom.

Daa effterdj Hans Ma. naadigste wdgangne breff om bededagenes paabud alluorligen melder: befindis nogen szig herimod w-tilbørligen at forholde, straffes wden persoens anszeelsze som wore mandaters mottuillige offuertredere. Thj bør de huer formedelst deris ringe formuenhed denne gang allene at bøde for deris w-lydighed øtte ortuger och 13 *march* søllff.

Olle Eichaaszen steffent Størchor Wig och Laridz Biercheland till at widne deris sandhed om en boch som kom aff fieldet forleden høst.

Størchor Erichszen Øffreuig wantt herom i Jørgen Colbenszens neruerelsze at i nest forleden høst kom der en boch aff fiel[*det*] [10b] med hansz smaller, huilchen boch war merchet med tuende schaar i det højgre horen, och hafde en kløfft i det højgre øre, men huemb den aatte widste hand iche. Siden bleff den ført aff 2 smaa drengre fra Nedre Wig och op nord till Jørgen wed Aaruig saug. Proffuede och at hand szaa ingen hull i øret, och iche søgte hand der effter heller. Giorde herom sin fulde æd.

Larsz Biercheland møtte iche. Bleff berett at hand er siug.

Thron Nedreuig bahr Christj Nielszdatters ord som tiener paa Biercheland, at hun i alle maader widner lige som Størchor Wig proffuet haffuer.

Maren sallig Her Peders steffent sin landbonde Jenssz Wattlj for 2 aars landschyld pro anno 1675 och 76. Item for at haffue saad sin jord i w-frelst.

Jenssz møtte och benegtet aldellis at hand hinde ingen landschyld resterer. Berettede och at haffue giffuet hinde tuende tridie tager. Alligeuell hand meener der schall komme mindre paa, formedelst hand det aar anno 1672 kiøbte hinde jordens grøde aff, som hun siellff saade.

Daa effterdj hindis fuldmegtig Tore Enstauold wed ingen wnder rettning herom at giøre widre end indleget formelder, som Jenssz tuertt imod taller. Thj beroer sagen denne gang till Maren siellff kand were tillstede, saa gaaes herom huisz loughlig och rett ehr.

Knud Røes quinde steffent Aszlach Muldbreche formedelst hand har fest sin stiffdatter till hinde i waar, som iche er effterkommet.

Aszlach møtte, berettede at tøszen tientte [11a] inde i Øllen huor hun er endnu. [*Hun*] hafde bedet hannem høre sig om en tieniste, siden har hindis hosszbonde festet hinde igien, so[*m*] h[*a*]nd iche kand bedre. Hand war ichon it sendebud.

Affszagt effterdj Aszlach ichon har weret it bud paa tøszens wegne, som ingen festepenngre paa hindis wegne har opbaaret eller hinde tillschichet, daa bør huerchen hand eller hun hertill at suare, effterdj indtet wist herom er affgiort.

[11b er blank. Folio 12a er skrive med ei anna hand, truleg av amtskrivaren.]

[12a]

Efftersom langt ofver helfften af bladene i denne protocol, for afvigte aar, endnu iche findes fuldskrefven, da kand sorenschrifueren Pouel Troelszen, formidelst i samme sorenschrifuerj (effter at dett imellum tuende er deelt) falder lidet at bestille, herudj fremdeelis schrifue, som tilforn er scheid alt huis udj nerwerende aar 1680 for lov og rett passerer, hansz bestilling

vedkommende, som hand achter at ansuaere, dog med slig wilkaar, at hand schal vere tiltenckt, rigtig copie af huis her allerede er schrefuet udj, under sin haand, her paa schrifuerstuen til effterretning, forderligst at indleffuere, som hand igien naar aaret er forbj, imod denne protocols indsendelse kand lade affordre. Bergen den 13 Januarj anno 1680.

[Lakksegl]

[12b er blank. Bendix Djurhuus skriv frå og med folio 13.]

[13a]

Anno 1680 den 10 Februarj blef holt schatte, restandz och afreigningszting paa Schouge udj Skaaneuig schibrede, med forskreffne Skaaneuig och Quindherit skibreders almue. Neruerinde Ko. Ma. fougit, erlig och welfornehme mand Johan Toerszen, epter welbaarne Her ampts forwalter Hansz Lillienskioldz befalling vdj sorenschriueren Pouel Trolsens suaghed Bendix Dyrhusz, Kongl. Ma. bundelensmænd Christofer Laursen Ebne och Olle Røsszeland af bemelte Schaaneuig och Quindherit skibreder. Huor da blef thilnefnt retten att betiene och afreigning at anhøre, epterskreffne laugretzmænd. Af Skaaneuig schibrede Olle Teigendal, Nielsz Millie, Mogens Tungesuig, Tosten *ibidem*, Lauritz Øfre Sefuereid och Gunder Egemoie, samt Joen Skouge, Lauritz Sanduig, Laursz Vdagger, Hagen Storhug, Joeb Ebne, Johansz Dallen. Aff Quindherit skibred Aschild Hougland, Johannesz Vnnerimb, och Torisz Muszeland.

Huorda først blef liudeligen, Høyædelbaaren Her vicestadtholder Erich Baners befalling och ordre, paa Hansz Høy Excelentz Her stadtholder och feltmarschalck, Her Vlrich Friderich Gyldenleves, til Hansz Kongl. Maytz. tienneste hafuer for goet befunden. Først at ald Hansz Ko. Ma. beholdene korntiende til Hansz Ma. fougit at leffuere. For det andet, almuen for halff korn och hoeschatt, for det aar 79 at forschaanes, som er aff huer gaard toe rdr trej ort. For det 3die, schal roesztiennesten saa betalles, nemblig aff de propritarier, som anno 1678 wircheligen hauer vdreed, nemblig it hundrede thredufue tønner hartkorn, en rytter til dens underholdning, for neruerinde aar allene aff trehundrede tønner hartkorn, maandtlig schal betalle femb rdr, som er for huer rytter portion, effter 300 tønner hartkorn, som forbemeltt er att reigne, for det heelle aar, tresindz tiuge rd. [13b] Men de andere propritarier, som hauer sidet ofuer horig, och iche vdreed ryttere in nature, at betalle, epter sidste udgangne rosztienestes forordning daterit den 14 Decembris 77, aff huer tønne hartkorn halfanden ort. For det fierde och at tilholde fougderne, at de for demb och andre Kongl. betienter udj Bergenhusz ampt, strax giører rigtighed, vndtagen toldere, som obertoldinspecteur er befallet. Daterit Aggershus den 27 Novembris 1679.

Med derhosz Her amptsforwalter, Hansz Lillienskioldz befalling det at lade læssze och forkynde. Aff Bergen den 9 Decembris 1679.

For det andet bleff liudeligen, Hansz Kongl. Ma. allernaadigste paabudne schattebreffue for neruerinde aar læst. Huor først lejlendings schatten heraff Sundhorlen allernaadigst er paabudet, nemblig 2 ½ rdr aff huer løb. Odelszschatt aff huer schippund tunge, 1 løb eller spand at gifue, 1 rdr. End hud, ½ rdr halfftiende schilling. 1 wog fisch, halffanden rixort. Herfor-uden er offuer alt paabudet, aff huert soldatter legh at vdgifue til soldater kioler toe slette daller, som er af huer fuldgaard 1 slet dr, eller fire march dansche. Huilche kioller Hansz Kongl. Maytz. allernaadigst vil selffuer lade forschaffe. Diszligeste adschillige andre skatter, saa som saug och saugmesterschat, samt huszmend och strandsiddere, bundesønner och tiennestedreng, och samme skatt er at clareres udj fire terminer, nemblig pindztetiden, Olaj, Michælj, och juel, kommende. Her for-uden paa buden aff huer fuldgaard nordenfieldz i

Norge, en half wog goed tør rodschier. Med wtløfftige samme allernaadigste schattebreffs indhold. Daterit Hansz Ko. Ma. residentz udj Kiøbenhafn den 30 Decembris anno 1679. [14a] Med derhosz Her amptsforualter, welbaarne Hansz Lillienkioldz, samme høyanseelig, allernaadigste skattebreff paa behørige steder att lade forkynde. Aff Bergen den 3 Februarj anno 1680.

Huorda blef først frembeschet til afreigning Quindherit schibredz almue, som epter at en deel penge bleff betalt, restandzen bestoed epter fougden *Seigneur* Johan Torsons for claring och hansz bøggers indhold, paa en huer gaard for 79, aff saa mange som Hansz Kongl. Maytz. skatter, allerunderdanigst till hannem, paa Hansz Maytz. wegne betalles.
[.....Restanseliste 18 linjer.....]

Dernest blef til afreigning frembeschet Skaaneuigs skibredz almue, paa samme maade som forbemelt, huilche befandt sig saaleedes
[.....Restanseliste 4 linjer.....] [14b]
[.....38 linjer.....] [15a]

Lenzmanden Christoffer Laurszen Ebne ladet stefne Ølfuer Mit Ebne, for forige tiltalle, formedelst nogen skielderj och w-bequembs ord imod hamb, nest forleden den 11 Decembris udj Christoffer Laursens egen stue.

Olfuer Mit Ebnes hustru, Dorete Offesdatter, møtte och suarit paa hendes mandz wegne, at hand iche kunde møde, epterdj hand war kommen træt och mødt hiemb fra hafuet.

Kongl. Maytz. fougit satte udj rette om hand iche burde bøde stefnefald, efftersom dette iche kand eragtisz for en lovlig vndschylding, efftersom hand thid effter anden retten vnduiger. Larsz Mortuet hiemmelt hand war louglig stefnt, i gaar fiorten dage siden, doch hand sielf iche war hiemme.

Da effterdj Dorete Offesdatter iche beuiszer hendes mand att were saa amechtig, at hand joe vel sielf kunde haue mødt. Der fore kiendt i stefnefald 1 *march* sølff.

Skatte mandtallet herudj Skaaneuig skibred bleff nu herpaa tinget aff indførte mend forseiglet for affuigte aar 79.

Anno 1680 den 11 Februarj holtis afreigningsting paa Bierchenesz udj Etne schibrede, med bemelte Etne och Fieldbergs skibreders almue, sampt skatt, restantz och sageting. Huorda retten betientis, som ochsaa skatte mandtallet for forleden aar schulle forseigle, aff epterschreffne laugretzmend. Aff Etne schibred lensmanden Erich Silde, Nielsz Frette, Toer Nernes, Nielsz Øfre Nessz, Hansz Norimb, Haluor Haaimbsnes, Eling Ryg, Ingebregt Tesdal, Gunde Høeland, Michel Silde, Jensz Ryg, Haluor Echrimb och Torchel Tueten. Aff Fieldberg skibred lensmanden Osmund Nerimb, Iuer Hambre, Toer *ibidem*, Jacob Stangeland, Tollach Hougen, Gabriel Ryen, Lauritz Houglan, Joen Husztuet, Michel Hegge, Olle Østereide, Peder Lunde, *vnge* Johansz Berge och Olluf Hetleland. [15b]

Huor først forhen specificerede, folio 13, Hansz Ko. Ma. allernaadigste skattebreffue, for neruerinde 1680 aar, sampt høyedelbaaren Her vicedstadtholder Banners, befalling angaaende Hansz Kongl. M. beholdene tiende, rosztienne och Kongl. betienters maandtlig vdredning bleff her illigemaader liudeligen lest och forkyndiget.

Dernest loed Kongl. Maytz. fougit Johan Toersen *forschreffne* schibredz almue til affreigning frembkalde och effter att endeel penge bleff betalt paa det 79de aarsz schatt, da bestoed restantzen effter affreigning med de thilstædeverinde almue war giort, epter fougdens

forclaring och hanz bøgersz indhold, som følger.

Fieldberg skibred

[.....Restanseliste 23 linjer.....] [16a]

[.....14 linjer.....]

Etne schibred

[.....Restanseliste 21 linjer.....] [16b]

[.....8 linjer.....]

Anno 1680 den 13 Februarj holtisz afreignings, schatterestantz och sageting paa Kaareuigen udj Føyens skibred, med bemeltte Føyens och Fiere skibreders almue.

Huorda bleff tilnefnt skattemandtallet att forseigle, som forleden som burde verit skeed, samt retten att betienne, epterschreffne laugretzmend. Aff Føyen schibrede lenszmanden Laursz Todtland, Nielsz Haauig, Willem Holme, Erich Holme, Hellie Grønaasz, Elend Grønaasz, Knud Aandenes, Samuel Mæland, Siuer Skimmeland, Joen Grindem, Omund Øjord, Johannesz Steensuog och Michel Føyen. Aff Fiere skibred lenszmanden Samuel Øchland, Peder Eidzuog, Clemit *ibidem*, Endre Tuete, Clemit Eilleraassz, Halgier Bieland, Alff Walen, Michel Toszuold, Haldor Tuete, Anbiørn Ensteuold, Iuer Eggeland och Erich Houge.

Huorda først blef de forhen, Hansz Kongl. Maytz. allernaadigste paabudne skattebreff, for neruerinde aar, saa och høyædelszbaaren Her vicestadtholder Erich Bannersz befalling, om halff hø[e] och korn schat, huilche folio 13 findes extraherit, bleff her i ligemaade liudeligen forkyndiget.

Derest loed Kongl. Maytz. fougit welfornehme mand Johan Torson, *forschreffne* skibreders almue til affreigning frembkalde, och effter at endeel penge bleff betalt, paa det 79de aarsz schatt, da bestoed restantz, epter at affreigning med endeell thilstæde verinde almue war giort, epter fougdenz forclaring och hanz skattebøgersz indhold, saasom følger. [17a]

Fiere skibred

[.....Restanseliste 33 linjer.....]

Føyens skibred

[.....Restanseliste 2 linjer.....] [17b]

[.....37 linjer.....] [18a]

[.....2 linjer.....]

Hederlig och wellert mand, Her Hansz Engebregtsen Mendz, sogneprest til Findaasz prestegield, och Bendt Michelszen, borger udj Bergen, och kierche werger til Brembnesz kierche, hafde ved een rigensz stefning, vdj rette citerit Simen Remmereid aff Waagsz schibred, angaaende nogen fischetiende aff macherel hand schal haue kast med hanz nod, vdj Klobeuog och 2 andre waager paa Brembnesz, paa 12 aarsz tid, och fischen udj it andet præstegield bortført. Huilche høyanseelig stefning dend hederlige mand Her Hansz Mendz sielff udj rette indlagde, paa hanz egen och *kierkewergernisz* vegne.

Simen Remmereid møtte intet, ey heller nogen paa hanz vegne, mensz hafde doch *schreffuett* paa stefningen, saaledes: Anno 1680, den 8 Janvarj, er denne høj anseelig stefning, mig loflif anuist, och naar jeg betidz faar at wide tingesz berammelsze, schal jeg naadigst vid mig dereffter at rette, huilchet hand *testerer* med hanz boemerche. Stefningen dato er aff dend 8 *Decembris* 79.

Da som intet giøresz beuiszlig Simen Remereid at were kundgiort tingdagen, huorfore denne

sagh til widere stefnemaal beroer.

Johannesz Steenszuog, ladet ved bundelensmandens stefning vdj rette citere Gunder Ytre Saxeid, formedelst ofuerlast forleden sommer udj en dune paa Eritzland paa Brembnesz.

Gunder Saxeid møtte, och bad Johannesz Steensuogen om forladelsze, och Johannesz for giet folchisz forbøn skuld, forligte sig med Gunder [18b] Saxeid, med dend condition, Gunder Saxeid schal giue Johannesz Steenszuog for hansz skade och thidzspilde penge toe rixdlr, och aldrig meere giøre hannem nogen fortræd, mensz meere tienne och æhre hannem. Huorpaa de for retten ragte huer andre derisz hender och war dermed wanner och welforligt.

Belangende Hansz Ko. Ma. sigt, da lofuet Gunder Saxeid sig med Kongl. Maytz. fougit att foreenige inden waartinget først kommende.

Anno 1680 den 18 Februarj bleff affreigningsting holt med den halffue Strandebarms skibred, paa Seffuereid udj Stranduig, huor da restantzen udj sorenschrifueren Benedix Dyrhusitz protocul bleff indført.

Anno 1680 den 26 Martij waare wij epterskreffne Benedix Dyrhusz sorenschriffuer i Sundhorlehn och offuer Halsznøe clostergoedz, Knud Hysingstae, vng Johannes *ibidem* och Hansz Aadland, æd some laugretzmend udj Føyens skibred, epter begier och lovlig anfordring, forsammede paa Kongl. Maytz. toldboe, staaende paa Bieland i *forschreffne* Sundhorlen, retten at betienne.

Huorda Kongl. Maytz. toldbetiendt, welfornehme mand Bastian Christensen, hafde udj rette citerit schipper Joris Waad, hiemme til Petehid i Skotland, formedelst endeel malt och korn, som befantis epter opmaalingen meere end hansz vnder egen haand angiffuende vdj indgaaende, nemblig malt 29 tønnder och biug sex tønnder. Hansz angiffuende zeddel liuder paa 10 tønnder korn, 10 tønnder malt, och 10 secher meel, sampt it støche gemeen [19a] sliszlerit. Samme angiffuelsesz zeddel daterit den 24 Martj 1680.

Jacob Omundsen boende paa Leeruigen, Erich Olszen norfioring *ibidem* och Størch Laurszen soldat, tilholdende paa Hage, huilche alle tre med æd hiemmelet, at der fantis meere end hansz angiffuende zeddel om melder, epter att 20 tønnder malt och korn bleff tilbage tillige med 10 secher meel udj schibet, da førtis i laand, som war w-angiffuen, 35 tønnder huor iblandt fantis 29 tønnder malt och 6 tønnder korn.

Schipper Jorisz Waad tillige med endeel aff *hans* <baadz>folch møtte sielff udj rette, och hafde til vndschyldning, hand iche viste huor megit det war hand hafde inde, mensz det war hansz folch som eyede mesteparten deraff, saasom toe eller tre tønnder huer person.

Toldbetienten Bastian Christensen kunde iche hermed lade sig benøye, mensz war endelig dom begierende, om *forschreffne* forsuegne wahre iche bør epter toldordinantzen were forbrut. Tolderen, welfornehme mand Anders Rasmuszen protesterit paa Hansz Kongl. Maytz. told epter toldordinantzen.

Da epter tiltalle, giensuar och forefindende beschaffenhed, och epterdj det iche befindes udj Hans Ko. Ma. allernaadigste toldordinantze, at nogen schipper eller baadzmand derisz føring niuder frj for told. Thj er nu her for retten affsagt, att de 29 tønnder malt, huoraff huer tønnde er anslagen, och wurderit for femb slette march, saauelsom de 6 tønnder korn, huoraff huer tønnde iligemaader er wurderit for [19b] femb slette marck, bør were epter det trettende capitel udj toldordinantzen (confiscations sager angaaende) forbrut, halffdeelen til angiffueren, en fierdepart til de fattige, och en fierdepart til dommerne. Och schipperen eller huemb warrene tilhører, her for-uden, epterdj det befindes dend førstegang, at betalle samme forsuegne wares rette told, epter det fiortende capitel udj samme ordinantze anlangende dend wnderretning for dend trafiqverende, och schipperen eller de før eyende sielf att være nermest, det forbrute goedz, igien for dend prisz, det nu saatt er att indløssze.

Anno 1680 den 29 Martj waare wij epter schreffne Benedix Dyrhusz, sorenschriuer, epter befalling udj fuldmagt paa sorenschriueren Pouel Trolsens wegne, udj hanz suaghed, Michel och Erich Hegge och Tollach Hougen, samptlig ædsorne laugretzmend udj Fieldberg schibrede, forsammelede paa Nerimb, epter toldbetienten, welfornehme mand Olluf Jensens begiering, retten at betienne, anlangende endeel tobach, bestaaende vngeferlig i it hundrede skoelpund, som er 38 smaa ruller.

Toldbetienten wed Nerestrandz toldsted, welfornehme mand Olluf Jensens hustrue, erlig och gudfrøchtig quinde Karen Dall, thillige med hendes søn Offe Olufsen udj rette præseniterit och i hanz faders frauerelsze och lovlig forfald, protesterit, och begierede omb samme antastede it hundrede pund tobach iche bør epter toldordinantzen were forbrut, sambt Kongl. Maytz. told, aff dend [20a] samme tobach hafuer forsuegen, och hiemmelig |-iche-| paa de u-ordentlig toldsteder indsnegen, och saa epter toldordinantzen betalle.

Til huilchen thid Siuer Tiæransen, barnføed i Ryfølche, paa Ille, der har verit borte att seigle udj mange aarszthid, war warsel giuen, mensz siges nu igien att were bortseiglet, som samme forsuegne tobach hauer hiemmelig indført.

Huorom bleff frembkaldet derisz sandhed att winde, som war ofueruerinde der dette goedz bleff antastet, Oluf Povelsen Østereide och Nielsz Klungeland, huilche tillige med lensmanden Osmund Nerimb, hiemmelet at de war hosz, vngeferlig otte dage for juel nest forleden, der toldbetienten Oluf Jensen samme tabach antastet <her ved søen udj Peder Jensens nøst>, och da befandt det sig udj 38 smaa ruller, saa som det endnu findes, mensz war heel waad och hafuer verit udj søen, huor fore det iche dend thid bleff weyet, mensz tre smaa ruller bleff hannem samme thid, till hanz brug epterladt. Derpaa de afflagde deris æed.

Huilche 38 ruller tobach, som findes heel ringe och sædrucken, bleff nu anslagen och wurderit aff mendene, huer skoelpund for 10 *schilling* dandsche, och wegten som er nu, det findes waad 100 pund, huilche iche kand reignes for meere end 90 pund.

Offe Olufsen paa hanz faders wegne begierede domb epter toldrullen.

Da epter tiltalle och forefindende beschaffenhed at endoch Siuer Tierandsen iche møder hertil, ey heller nogen paa hanz vegne att suare, som mugligt igien er bortseiglet, saa wnderstaar wij osz iche, sagen imod toldrullen att opholde. [20b] Thj er nu for retten affsagt, att samme antastede 38 smaa ruller tobach, som er nu epter mendenisz taxt anslagen for nitj skoelpund, och huert skoelpund wurderit for thj skielling dandsche, bør effter det trettende artichel udj toldordinantzen (confiscations sager angaaende) were forbrut, halffdeelen til angifueren, en fierdepart til de fattige, och en fierdepart til dommerne. Och Siuer Tierandsen baadzmand, barnføed paa Ille udj Ryföllche, som samme tobach agtet at indsnige, herfor-uden att betalle epterdj det findes ichun dend første gang hand sig i saa maader hauer forseett, wardenis rette told, epter det fiortende artichel udj samme `told`ordinantze, anlangende dend vnder rettning for den trafiquerende, och siden vere nermest det forbrutte tobach, for dend taxt det nu sat er att indløssze, om hand herudj neruerelsen findes. Huisz iche noget herudj neruerelsen, entten arffuelaader eller anden hanz eiendel er, huoraff høystbemelte Hansz Ko. Ma. told kand bliffue betalt, som endelig bør clareris, da Kongl. Ma. tolder *Seigneur* Andersz Rasmusen att søge Hansz Ko. Ma. told udj det forbrutte tobach indtil bemelte Siuer Tierandsøn, hanz persohn eller goedz igien antreffes kand.

[Fol. 21a-b er blanke.]

[22a er skriven med anna hand.]

I denne protocoll, huorudi findes halfierdesindstiuue och toe nummerede igiennem-dragne och forseiglede blader, hafuer sorenschriueren i S[und]hordlehn Pouell Troelszen rigtig att schrifwe allt huis dette 1679de aar for low och rett passerer, hans bestilling wedkommende,

saasom hand agter att forsuare. Berge[n]huus dend 16 Janva[rj] anno 1679.

[Spor etter lakksegl]

[SLUTT]